

De financiële crisis en de Arubaanse economie

Presentatie door:

Jorge Ridderstaat (Manager Afdeling Research)

Marion Agunbero (Manager Afdeling Toezicht)

Ten behoeve van het **Parlementaire Overleg Koninkrijksrelaties**

6 januari 2009

**Centrale Bank
Van Aruba**

www.cbaruba.org

Structuur:

1. Introductie;
2. Gevolgen van de crisis voor de Arubaanse economie
 - a. Economie;
 - b. Financiële sector.
3. Slotopmerkingen

**Centrale Bank
Van Aruba**

www.cbaruba.org

1. Introductie

Olivier Blanchard (Economic Counselor & Chief Economist IMF):

“In the first half of 2000s, a benign environment led investors, firms, and consumers to expect a permanently bright future and to underestimate risk. Housing and other asset prices shot up, risky assets were created and sold as being nearly riskless, and leverage increased. So when housing prices turned around, and subprime mortgages and the securities based on them turned sour, the stage was set for the crisis. In the context of rapid global integration and deep and complex interconnections between financial institutions, the crisis quickly moved across assets, markets, and economics. The rest is history, or, more precisely, history in the making.”

Blanchard, O. (December 2008), “Cracks in the System, Repairing the damaged global economy”, *IMF Finance & Development*, p. 8.

**Centrale Bank
Van Aruba**

www.cbaruba.org

1. Introductie

Financiële crisis:

- Te veel optimisme over economische ontwikkelingen;
- Onderschatting van kredietsrisico's;
- “What goes up must [some day] come down”;
- Internationale dimensie vanwege wereldwijde integratie en complexe interrelaties tussen financiële instellingen;
- Mogelijk de ergste crisis in de afgelopen 60 jaar.

**Centrale Bank
Van Aruba**

www.cbaruba.org

1. Introductie

Tabel 1: BBP-projecties IMF (World Economic Outlook, 6 november 2008)

	2006	2007	2008	2009
Wereldeconomie	5.1	5.0	3.7	2.2
Verenigde Staten	2.8	2.0	1.4	-0.7
Eurozone	2.8	2.6	1.2	-0.5
Duitsland	3.0	2.5	1.7	-0.8
Frankrijk	2.2	2.2	0.8	-0.5
Italie	1.8	1.5	-0.2	-0.6
Spanje	3.9	3.7	1.4	-0.7
Japan	2.4	2.1	0.5	-0.2
Verenigd Koninkrijk	2.8	3.0	0.8	-1.3
Canada	3.1	2.7	0.6	0.3
China	11.6	11.9	9.7	8.5
India	9.8	9.3	7.8	6.3
Brazilië	3.8	5.4	5.2	3.0
Mexico	4.9	3.2	1.9	0.9
Rusland	7.4	8.1	6.8	3.5

Bron: IMF.

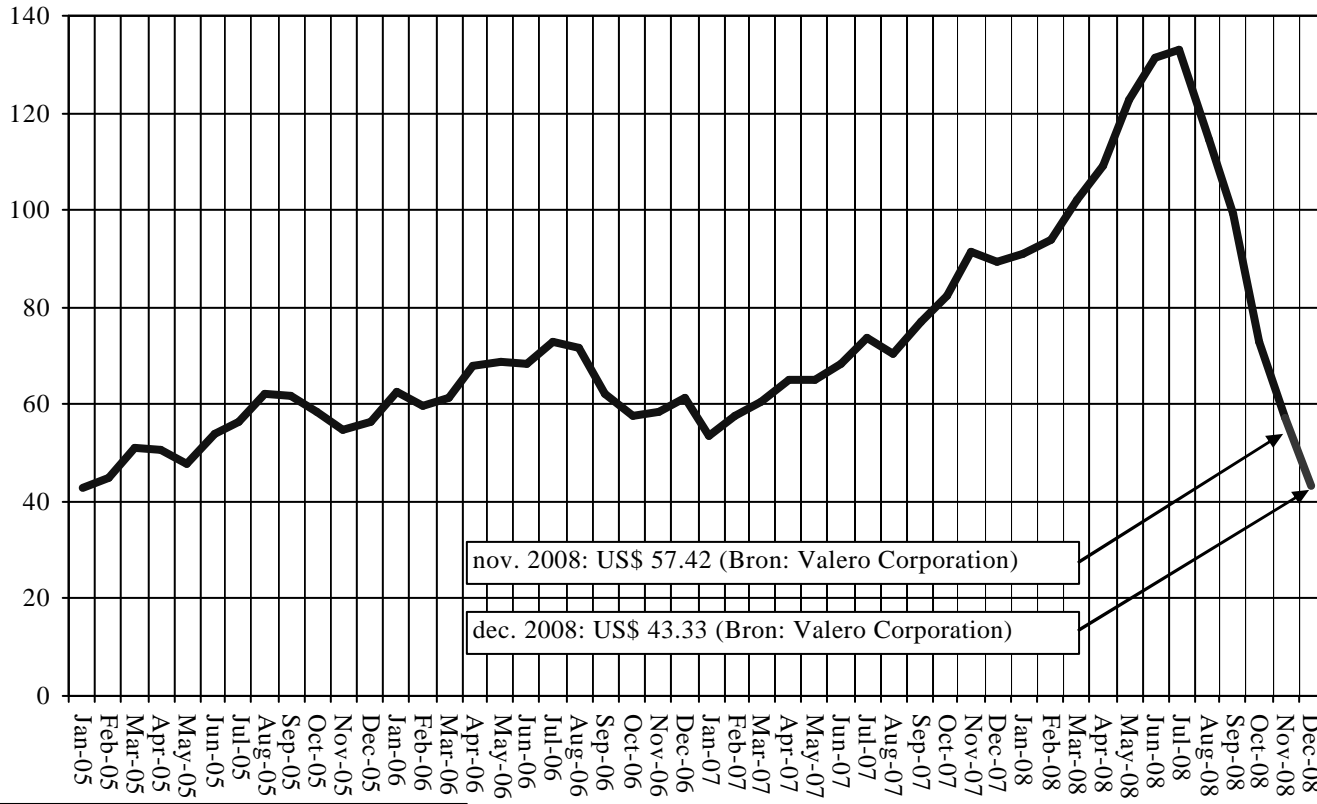
**Centrale Bank
Van Aruba**

www.cbaruba.org

1. Introductie

Gemiddelde olieprijsen: US\$ per bbl

Bron: IMF/Valero Corporation.

Centrale Bank
Van Aruba

www.cbaruba.org

2. Gevolgen voor de Arubaanse economie

Algemene restricties:

- Data betreffende de lokale economie zijn beperkt (bijv. arbeidsmarkt);
- (Internationale) onzekerheden zijn groot (mogelijke spill-over effecten);

**Centrale Bank
Van Aruba**

www.cbaruba.org

2. Gevolgen voor de Arubaanse economie

Economie:

Verwachte effecten:

- Mogelijk minder private sector investeringen in grote projecten doordat buitenlandse investeerders moeilijker aan financiële middelen kunnen komen om te investeren in Aruba (-);
- Daling in toeristenaantallen (-);
- Een afname in het inflatietempo ten gevolge van lagere olieprijsen (+).

Met als gevolg: een inkrimping van de economische activiteiten in reële termen.

**Centrale Bank
Van Aruba**

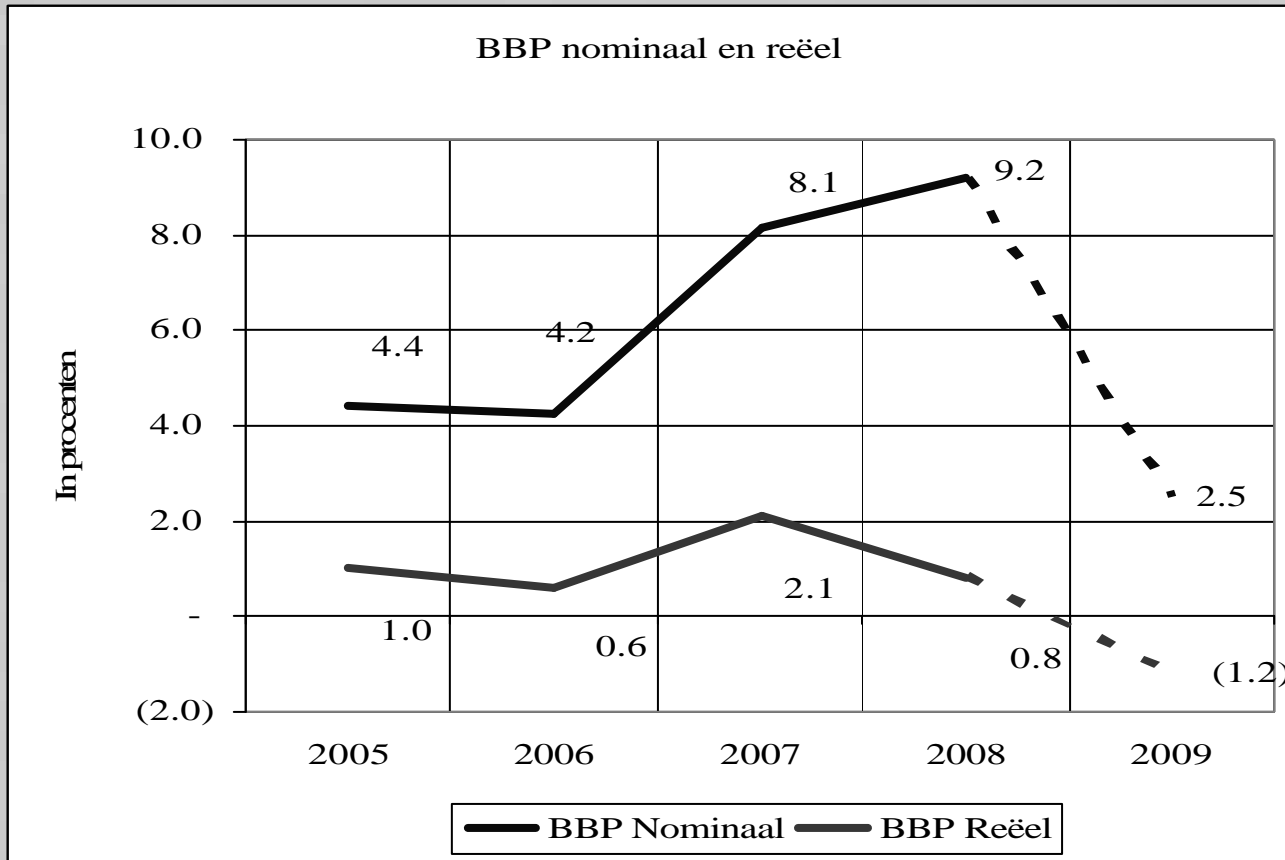

www.cbaruba.org

2. Gevolgen voor de Arubaanse economie

Centrale Bank
Van Aruba

Bron: CBA; CBS; DEACI.

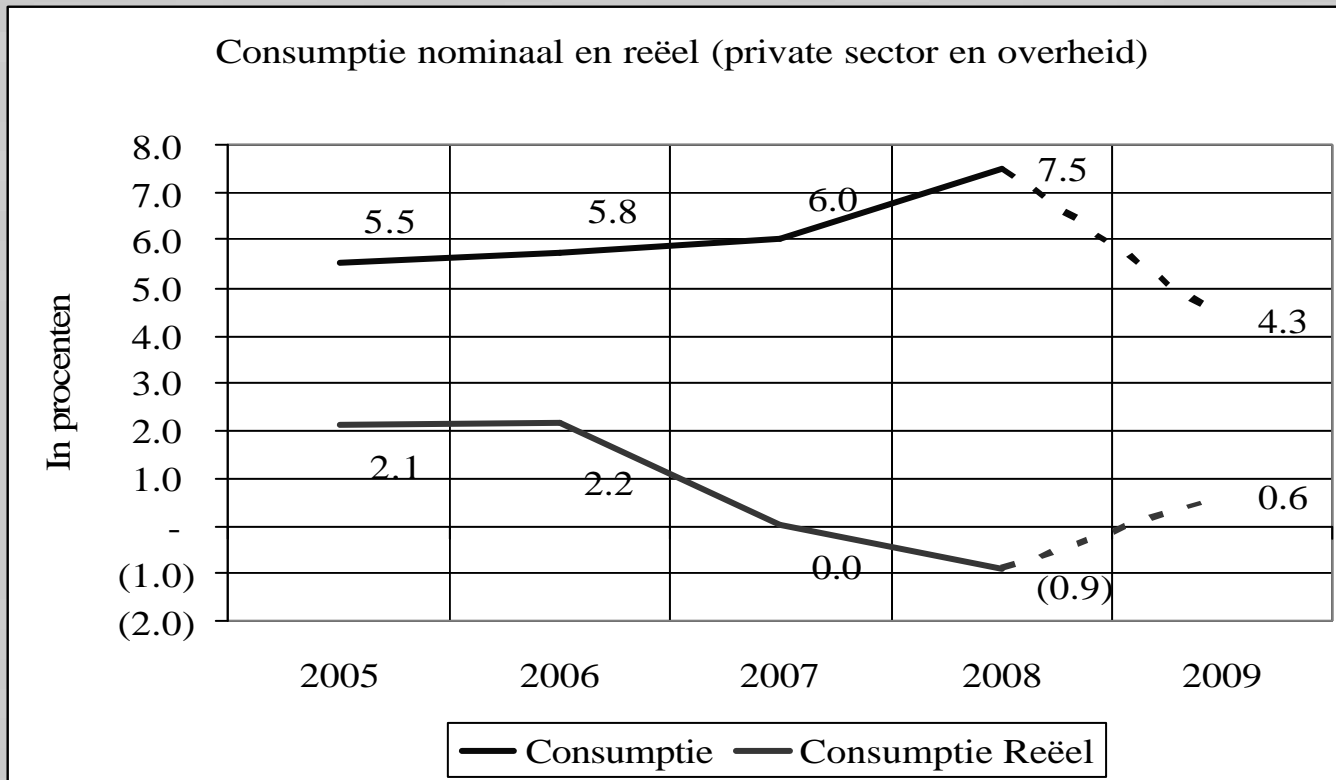

www.cbaruba.org

2. Gevolgen voor de Arubaanse economie

Centrale Bank
Van Aruba

Bron: CBA; CBS; DEACI.

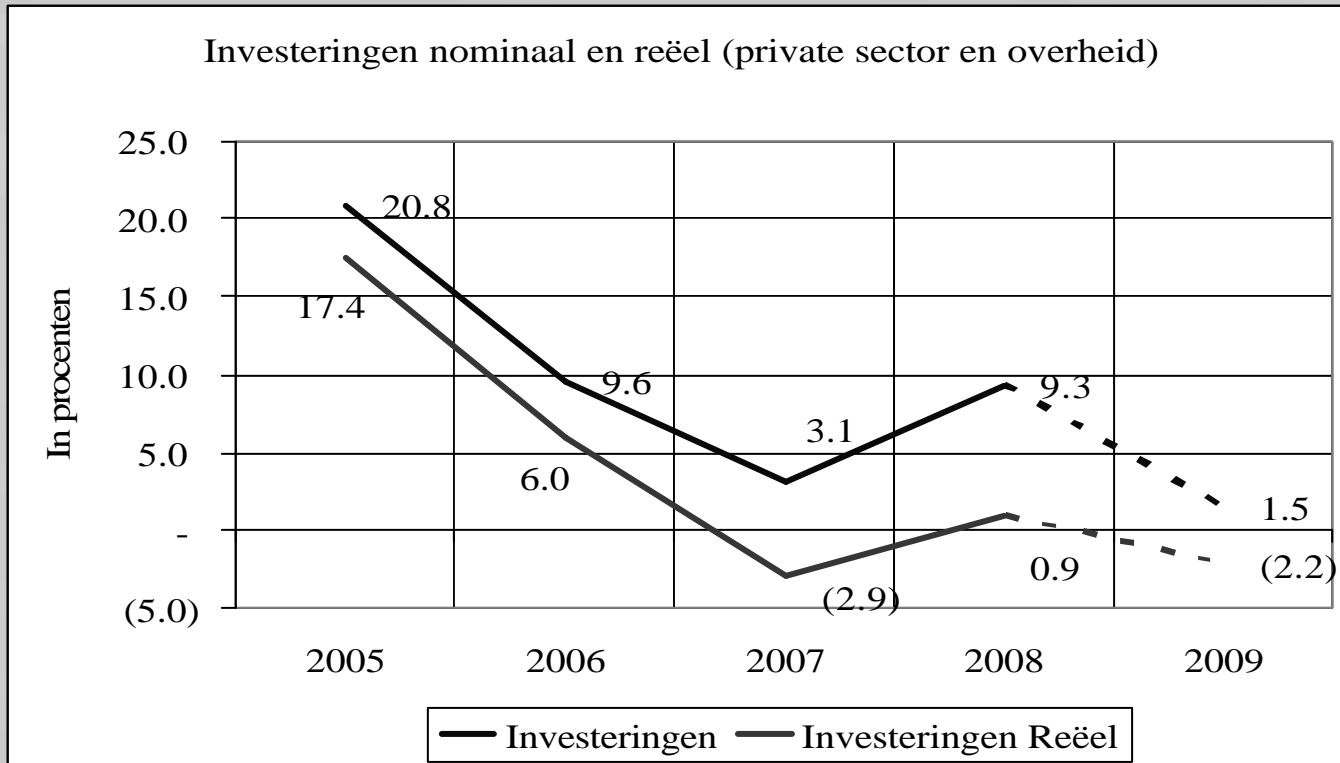

www.cbaruba.org

2. Gevolgen voor de Arubaanse economie

Centrale Bank
Van Aruba

Bron: CBA; CBS; DEACI.

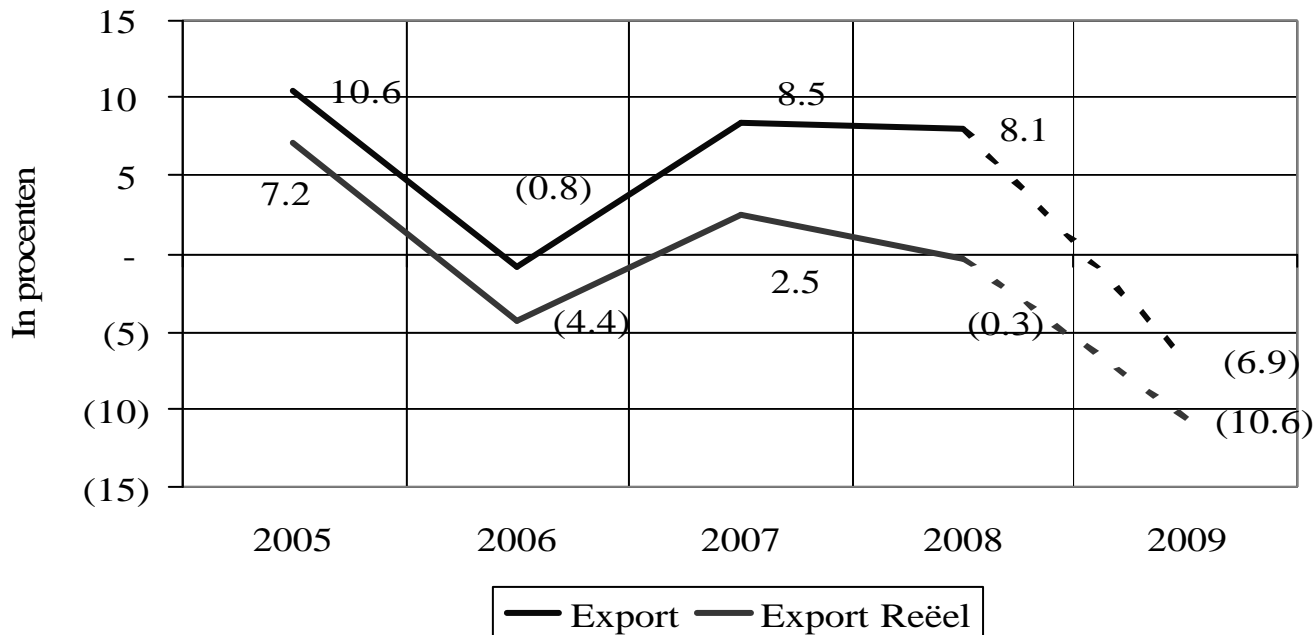
www.cbaruba.org

2. Gevolgen voor de Arubaanse economie

Centrale Bank
Van Aruba

Exporten nominaal en reëel

Bron: CBA; CBS; DEACI.

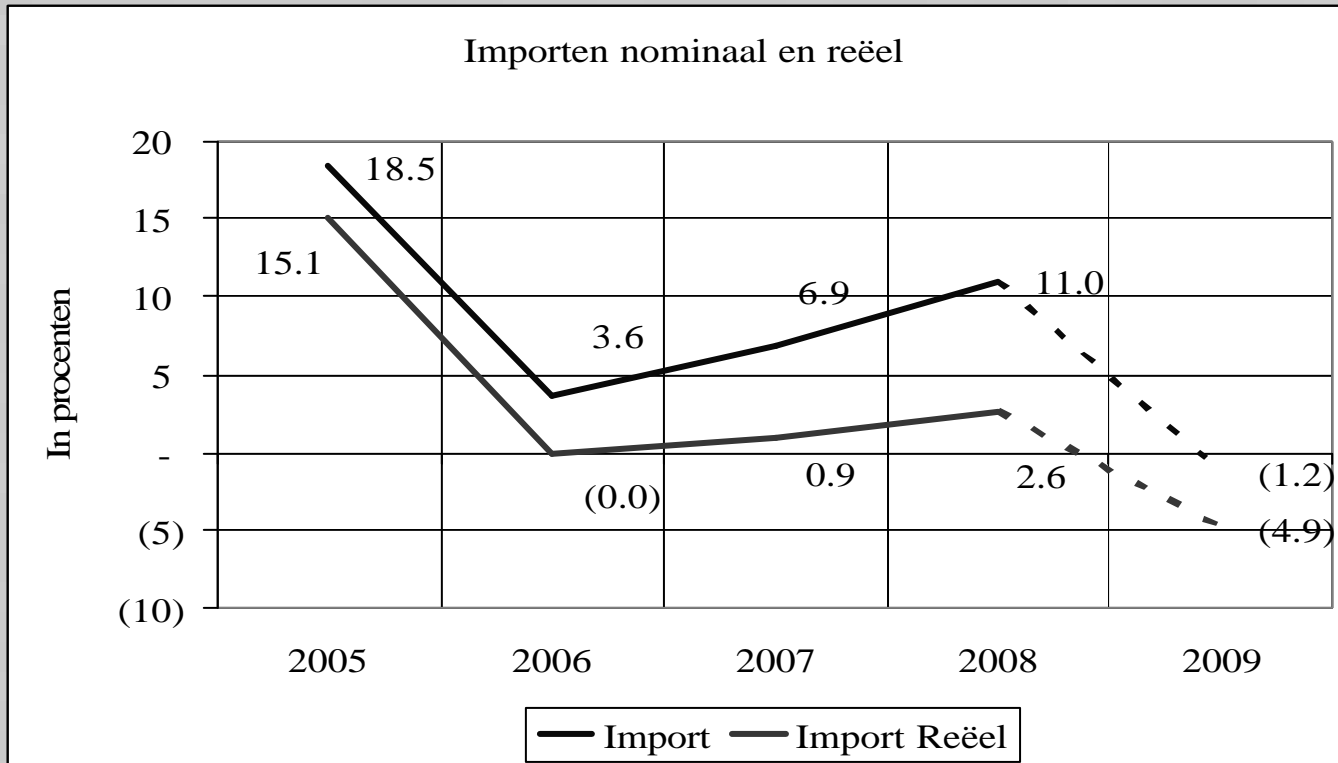

www.cbaruba.org

2. Gevolgen voor de Arubaanse economie

Centrale Bank
Van Aruba

Bron: CBA; CBS; DEACI.

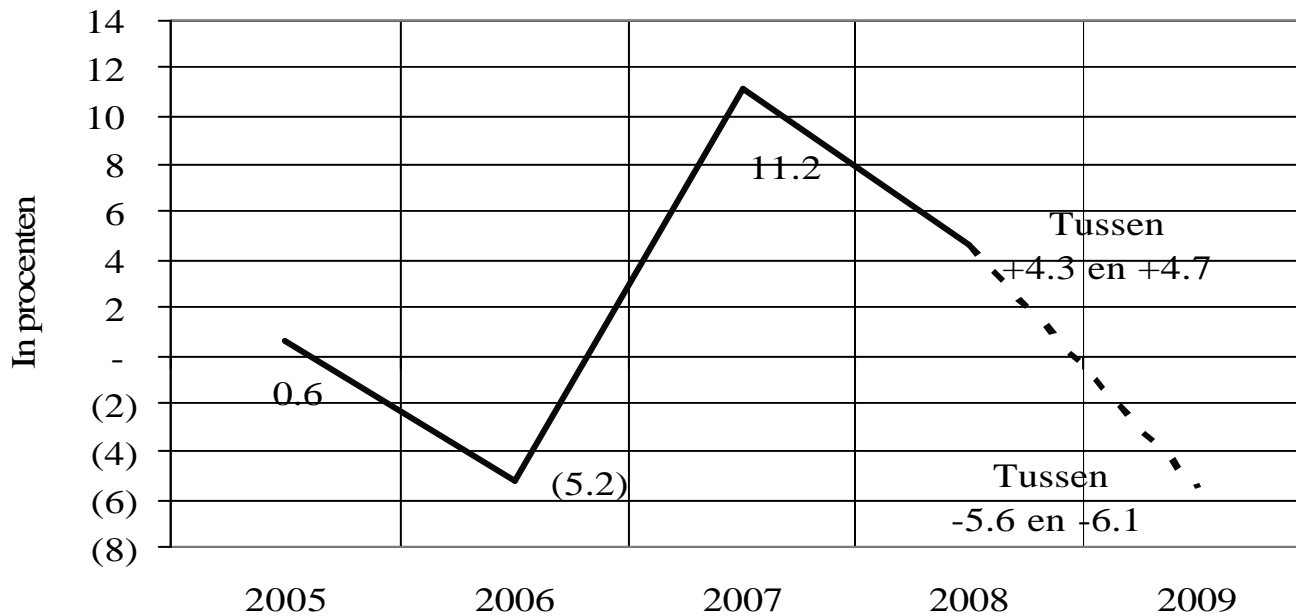
www.cbaruba.org

2. Gevolgen voor de Arubaanse economie

Centrale Bank
Van Aruba

Verblijfstoeristen

Bron: CBA; DEACI; ATA.

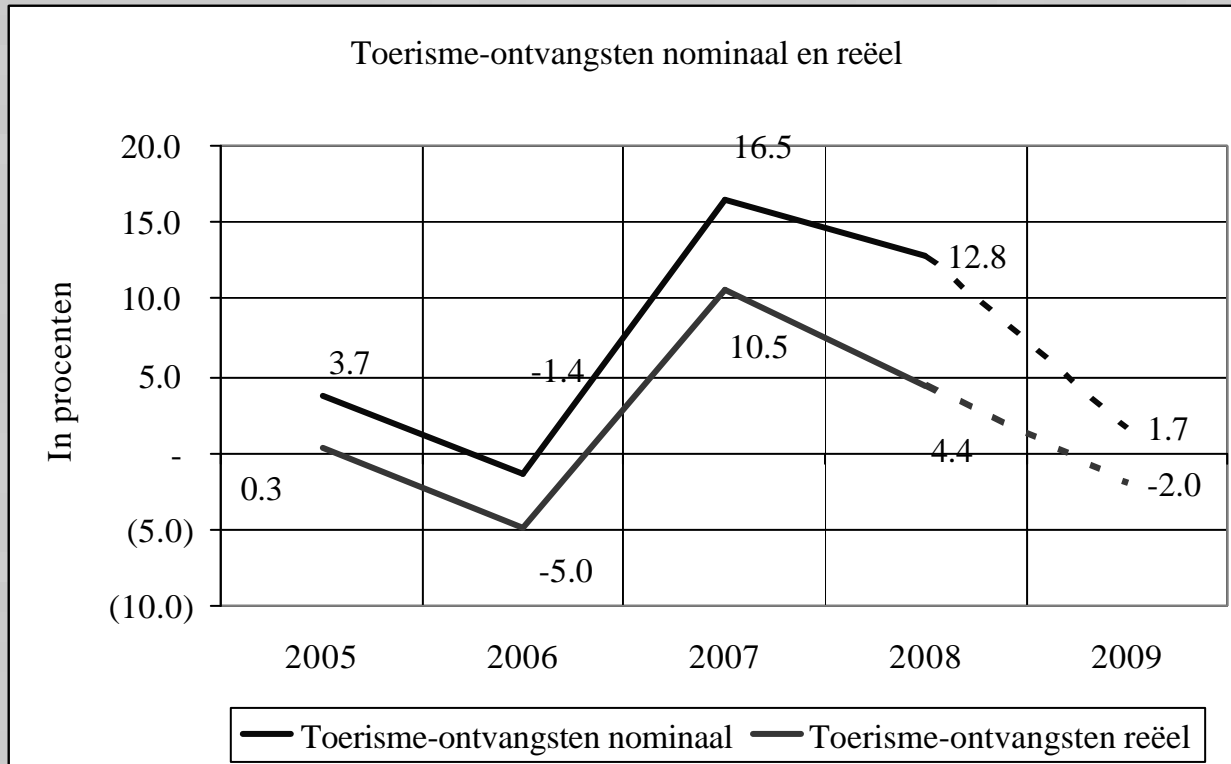

www.cbaruba.org

2. Gevolgen voor de Arubaanse economie

Centrale Bank
Van Aruba

Bron: CBA.

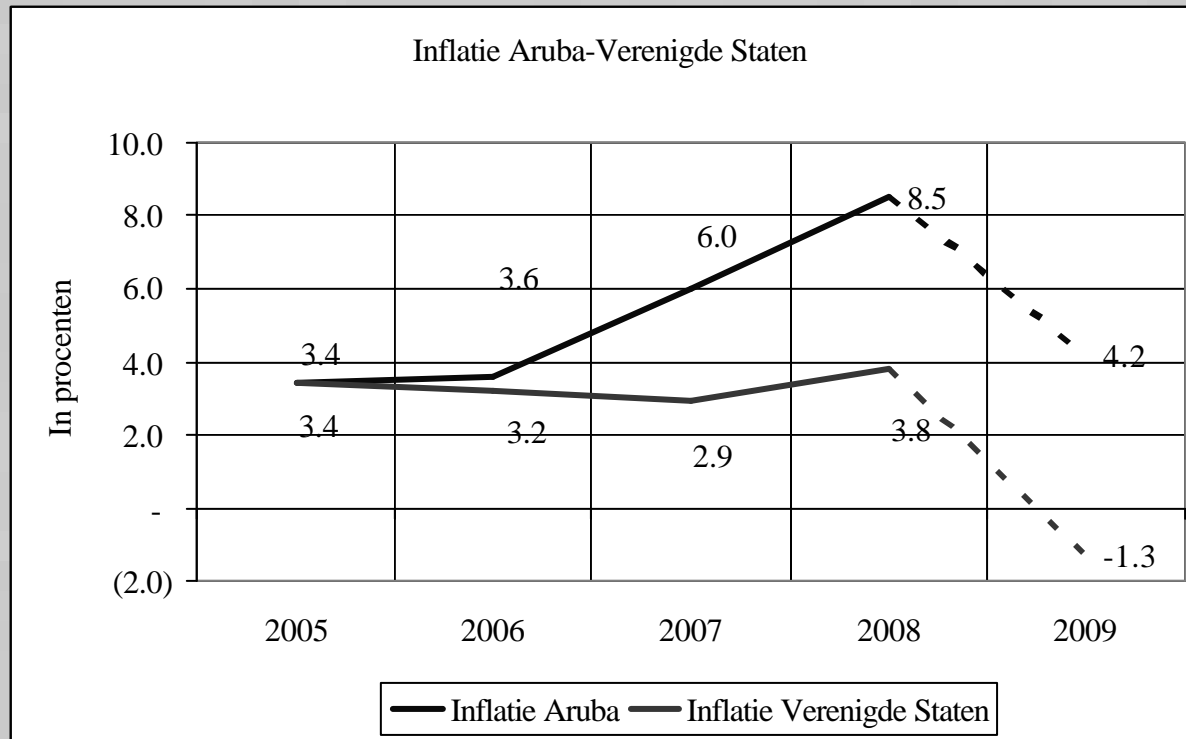

www.cbaruba.org

2. Gevolgen voor de Arubaanse economie

Centrale Bank
Van Aruba

Bron: CBA.

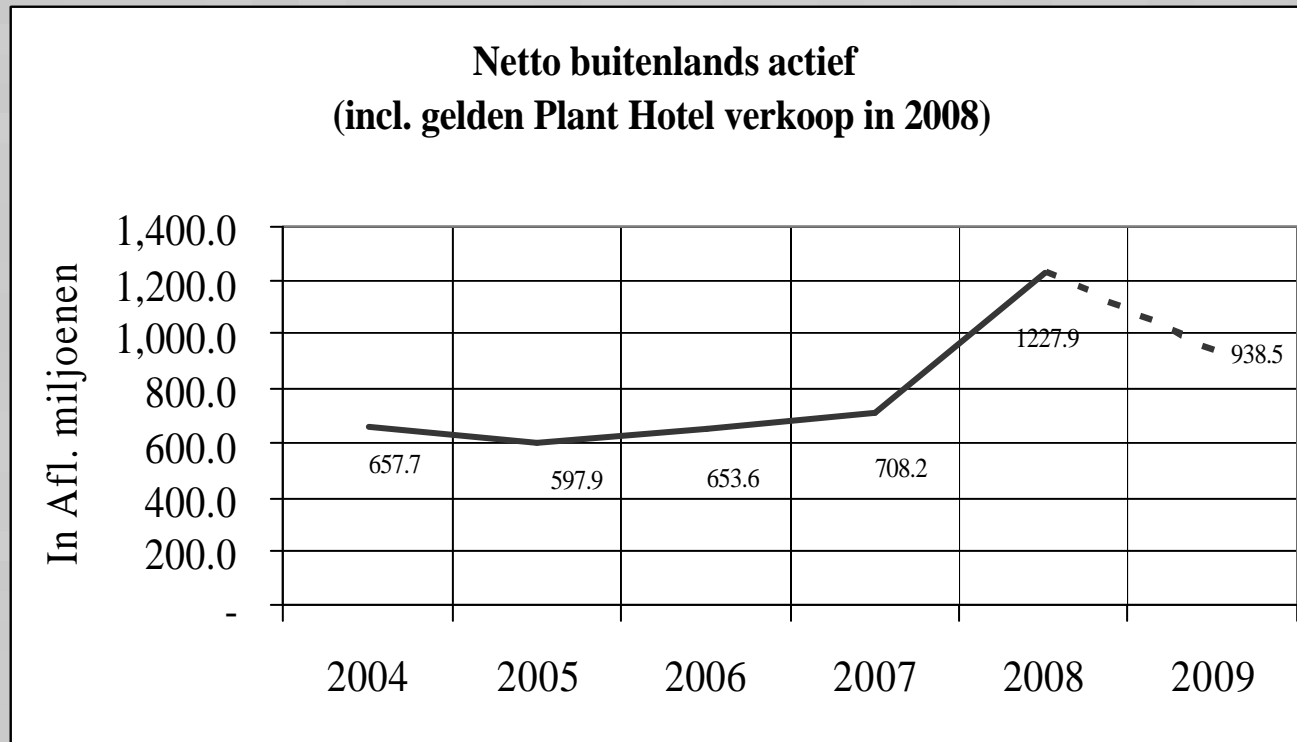

www.cbaruba.org

2. Gevolgen voor de Arubaanse economie

Centrale Bank
Van Aruba

Bron: CBA.

www.cbaruba.org

2. Gevolgen voor de Arubaanse economie

Monetair beleid CBA voor 2009:

- Verlenging transitieperiode voor de overschakeling van directe naar indirecte instrumenten van monetair beleid, deels als gevolg van de huidige onzekerheden m.b.t de Amerikaanse economie en de inflatoire ontwikkelingen. Derhalve blijft het kredietplafond voorlopig gehandhaafd.
- Huidige deviezenbeleid blijft tot nader order onveranderd;
- Financieel-economische ontwikkelingen worden continu bewaakt, in nauwe samenwerking met belangrijkste stakeholders;

**Centrale Bank
Van Aruba**

2. Gevolgen voor de Arubaanse economie

Financiële sector:

Effecten zijn tot nu toe beperkt gebleven, omdat:

- Lokale financiële instellingen (m.u.v. OPF's) hebben beperkte buitenlandse "exposure";
- Negatieve gevolgen van kredietcrisis van OPF's beperkt door spreiding in beleggingsportefeuilles;

Desalniettemin:

- Dekkingsgraad van twee pensioenfondsen onder het vereiste minimum van 100% gedaald;
- Het niet onder toezicht van CBA staande ambtenarenpensioenfonds (APFA) heeft substantiële ongerealiseerde verliezen geleden op haar buitenlandse beleggingen.

**Centrale Bank
Van Aruba**

www.cbaruba.org

2. Gevolgen voor de Arubaanse economie

Financiële sector:

Effecten zijn tot nu toe beperkt gebleven, omdat:

- Commerciële banken beschikken over hoge solvabiliteitsratio's (groter of gelijk aan 12%);
- Commerciële banken voldoen aan strenge prudentiële liquiditeitsvereisten (PL-ratio: minimum 20% en LTD ratio: maximum 80%);
- Commerciële banken zijn solide en zeer winstgevend.

**Centrale Bank
Van Aruba**

www.cbaruba.org

2. Gevolgen voor de Arubaanse economie

Centrale Bank
Van Aruba

Capital adequacy and Liquidity macroprudential indicators of the commercial banks

(in percentages)

		2005	2006	2007	Oct-2008
Capital adequacy					
a.	Risk-weighted capital asset ratio = regulatory capital ratio	11.5	13.5	13.1	16.1
	<i>Regulatory capital to risk weighted assets</i>				
	Minimum risk-weighted capital ratio	10%	10%	12%	12%
Liquidity					
a.	Loans-to-deposits ratio (Maximum 80%)	76.4	75.1	74.9	71.8
b.	Prudential liquidity ratio (Minimum 20%)	25.8	28.0	28.9	31.5

Bron: CBA.

www.cbaruba.org

2. Gevolgen voor de Arubaanse economie

Financiële sector:

• IMF/OFC evaluatie (2008):

- * Hoge mate van naleving “Core principles” voor effectief bank- en verzekeringstoezicht;
- * Arubaans financiële sector is sterk gekapitaliseerd en winstgevend;
- * Activiteiten van offshore financial sector zijn beperkt.

**Centrale Bank
Van Aruba**

www.cbaruba.org

2. Gevolgen voor de Arubaanse economie

Financiële sector:

- IMF/OFC aanbevelingen (2008):
 - * Aanscherping wetgeving voor het bank- en verzekeringswezen;
 - * Intensivering offsite surveillance en “early warning” signaleringssystemen;
 - * Verschuiving van “compliance-oriented” naar “risk-based” toezicht.

**Centrale Bank
Van Aruba**

www.cbaruba.org

3. Slotopmerkingen

Algemeen:

Dit betreft een voorlopig beeld. Verwachtingen kunnen veranderen naarmate de omvang, diepte en duur van de crisis en hun effect op onze economie duidelijker wordt.

**Centrale Bank
Van Aruba**

www.cbaruba.org